

www.DirectieveTherapie.nl

Dank voor uw download

U kunt er natuurlijk uit citeren, graag zelfs, maar dan wel met bronvermelding. U mag dit artikel ook ruimhartig verspreiden mits het niet voor commerciële doeleinden is. In die gevallen pas na onze schriftelijke toestemming.

Opname in bloemlezingen en readers moedigen wij aan, maar wel graag eerst even overleggen.

Alle rechten van de artikelen liggen bij
de Stichting Cognitie en Psychose.

Voor alle vragen:
info@gedachtenuitpluizen.nl

Gedragsverandering in gezinnen weer completer

Alfred Lange. *Gedragsverandering in gezinnen. Cognitieve gedrags- en systeemtherapie. Groningen: Martinus Nijhoff, achtste druk, 2006, 670 blz.*

*Ad Kaasenbrood**

Afgelopen jaar kwam de achtste druk uit van *Gedragsverandering in gezinnen* door Alfred Lange. Deze achtste druk is natuurlijk geen complete verrassing op de markt voor vakliteratuur over systeemtherapie. De voorgaande zeven drukken hebben hun weg gevonden naar een breed publiek; *Gedragsverandering in gezinnen* is al generaties lang een basiswerk – of leerboek zoals Lange het zelf in zijn voorwoord afficheert – over systeemtherapie voor psychotherapeuten, artsen, psychologen, verpleegkundigen, psychiaters in opleiding en zelfs geïnteresseerde huisartsen.

Is er dan wel iets anders dan in voorgaande drukken? Ja, ik zal drie veranderingen noemen, ga dan verder met wat hetzelfde gebleven is en eindig met wat ik gemist heb. Als eerste verandering de ondertitel: Lange benadrukt hiermee het belang van een integratie van methodes en ziet met name een gouden toekomst voor de combinatie systeemtherapie en cognitieve gedragstherapie. Nu is die combinatie niet een novum van deze achtste druk. Het is eerder zo dat die combinatie in deze druk zo langzamerhand zo substantieel is geworden dat het niet expliciet noemen van de gedragstherapie en cognitieve therapie op de kaft niet langer de inhoud zou dekken.

Daarnaast heeft Lange de literatuurverwijzingen geactualiseerd en in aantal opgevoerd. Daarmee wordt zijn boek met iedere nieuwe druk robuuster en vertoont de achtste druk in vergelijking met de zevende steeds meer kenmerken van het in de psychiatrie en psychotherapie toenemende streven naar *evidence based* praktijkvoering. Overigens hebben die literatuurverwijzingen niet geleid tot een ingrijpend andere visie op wat systeemtherapie is en wat het allemaal vermag. Je zou eerder moeten vaststellen dat de eminence het in het verleden nog niet zo slecht gezien heeft. Uitkomsten van onderzoeken leveren geen nieuwe inzichten, maar bevestigen in feite de status van de bestaande en nuanceren deze hooguit op onderdelen.

De derde vernieuwing is de lay-out. Ook voorgaande versies van *Gedragsverandering in gezinnen* waren goed toegankelijk voor een breed publiek, maar in deze achtste druk is er meer aandacht aan de weergave besteed door kopjes in een extra kleur en ook de figuren wat 'vrolijker' weer te geven. Dat verhoogt de overzichtelijkheid – die ik trouwens al prima vond – nog wat meer.

Wat is er gebleven? Naar mijn idee een goed leerboek voor systeemtherapie. Lange verstaat de kunst om in eenvoudige taal, zich bedienend van goed gekozen voorbeelden – al mogen die wat mij betreft na al die jaren wel wat geüpdatet worden – zoiets complex als systemen begrijpelijk en strak gestructureerd in beeld te brengen. En dit zonder daarbij te vervallen in ontoelaatbare simplificaties van die werkelijkheid. Het is daarbij

* DR. A. KAASENBROOD, psychiater, is hoofdopleider Psychiatrie bij de Gelderse Roos Oost. E-mail: a.kaasenbrood@degelderseroos.nl.

prettig om te merken dat de auteur zelf ook regelmatig 'met zijn voeten in het water staat' en dus ook bekend is met de taaiheid van deze dagelijkse psychotherapiepraktijk.

Wat heb ik gemist? Tevergeefs zocht ik in het boek naar samenhangende teksten over de systeemaspecten van grote psychiatrische ziektebeelden. Na inleidende hoofdstukken over begrippenkader en geschiedkundige aspecten, over basisstrategieën, het behandelingsmodel en specifieke technieken, komt een aantal specifieke problemen aan de orde. Naast rouw, opvoedkundige en seksuele problemen zijn dit bijvoorbeeld scheidingsperikelen en traumata in gezinnen. Bij veel psychiatrisch ernstig zieke patiënten is er echter ook systeemproblematiek aan de orde en die heeft vaak een zeer herkenbare, aan de stoornis gerelateerde kleur. Wat betreft de behandeling is het dan noodzakelijk om aan deze systeemproblematiek voldoende aandacht te besteden, simpelweg omdat die – zeker als die psychiatrische stoornis chronisch wordt – veel extra ellende met zich meebrengt en bovendien het beloop van de stoornis in negatieve zin beïnvloedt. Lange zegt er wel wat over, maar voor de meeste psychiatrische ziektebeelden blijft het bij een aantal passages van één of twee alinea's, verspreid over het boek. Die afwezigheid van specifieke aandacht voor psychiatrische ziektebeelden was in ons opleidingsconsortium voor psychiaters reden om Langes boek niet als basisboek voor systeemtherapie te hanteren.

De achtste, geheel herziene druk van *Gedragsverandering in gezinnen* is inderdaad gewijzigd, maar niet ingrijpend. Het is nog steeds een toegankelijk, systematisch opgezet leerboek dat bovendien steeds completer wordt. Wellicht zit een toekomstige vernieuwing erin om al de in het boek beschreven wijsheid te vertalen naar de systematiek van de DSM. Maar ook zonder dat is deze druk het lezen en leren meer dan waard.